

Gansch het raderwerk staat stil.....

Deze beroemde woorden horen bij een spotprent van Albert Hahn die hij tekende ten tijde van de spoorwegstaking in 1903. Gansch het radarwerk staat stil, als uw machtige arm het wil, zo bespote hij het optreden van A. Kuyper.

Nu zal ik Hans niet vergelijken met Kuyper, het zij verre van mij hem dat aan te doen. Maar de invloed van Hans op het reilen en zeilen van het HDC is in de loop der jaren enorm groot geworden, en daar ligt het punt van vergelijking. Zo groot is die invloed, dat ik niet weet hoe het verder moet zonder hem.

Vanaf het jaar 2000 ben ik een regelmatige bezoeker van het HDC. Al die jaren was Hans daar, de archivaris. Wat opviel was zijn enorme kennis van zaken, die gepaard ging met een grote bereidheid om de onderzoekers van dienst te zijn. Er waren natuurlijk wel eens mindere weken, vooral tegen de maand september kon ik opzien als tegen een berg. Want al die jaren ging Hans in september met vakantie. Dus hield ik al die jaren mijn hart vast als die tijd naderde en probeerde ik te bedenken wat ik de komende tijd nodig dacht te hebben. Dat is de laatste jaren alleen maar erger geworden.

Nee, dat heeft niet met het klimmen der jaren te maken, zoals ik te pas en te onpas te horen krijg als het niet meer zo gaat als vroeger. 'Het is uw leeftijd, meneer Aalders'. Dat is soms ook waar. Maar in dit geval heeft het te maken met de verhuizing van Hans van het HDC naar de Universiteitsbibliotheek. Die verhuizing maakte deel uit van een grote operatie, noodzakelijk geacht om de organisatie weer in rapport met de tijd te brengen, om het maar eens kuyperiaans uit te drukken. Het leidde tot de ontmanteling van het 'oude' HDC en het vertrek van de toenmalige directeur, George Harinck. Ook een paar andere vaste medewerkers verkasten. Sommigen van hen waren net als Hans heel goed op de hoogte van het archief en konden hem uitstekend vervangen tijdens zijn vakantie. Maar toen die er ook niet meer waren....

Een van de ingevlogen managers die dit reorganisatievarkentje moest wassen, schijnt eens gezegd te hebben dat archieven net zo iets als boeken zijn: het heeft allemaal met papier te

maken. ‘Maar de toekomst is aan de digitalisering.’ Helaas, toen ik, kort na de reorganisatie drie dagen achter elkaar voor niets naar de VU kwam om aangevraagde stukken uit het archief van Colijn in te zien, gaf er niemand thuis. Ja, ik had wel keurig bericht gekregen dat de aangevraagde stukken ter inzage lagen, maar wat er lag was niet hetgeen ik had aangevraagd. En dat tot drie maal toe. Uiteindelijk bracht een hoge meneer of mevrouw van de UBVU uitkomst, en na mijn vierde fietstocht die week kon ik eindelijk de begeerde documenten inzien.

Ik wil maar zeggen: in de loop der jaren is de macht van Hans alleen maar groter geworden. Niet dat hij zich daarop voorstond. Integendeel, ‘service above self’ is zijn devies. Al veertig jaar lang. Dat is niet meer van deze tijd, zo lang bij één werkgever blijven hangen. Het zal wel, maar volgens mij is het altijd beter dan een voortdurende stroom van gaande en komende managers. Maar ja, zeg ik dan maar tegen Hans – toevallig van hetzelfde bouwjaar als ondergetekende – dat ligt aan onze leeftijd. Hoe het verder moet met het HDC nu Hans weg is? We zullen zien.

Dr. Maarten J. Aalders
Associate researcher
Neocalvinistic Research Institute
Kampen Theological University